Туган йортым, туган туфрагым, к?кр?еп бетк?н агачларым, с?йкемле к?ршел?рем бел?н Мордовияне? Ельник районы Ч?риле (Чурино) авылы и? кадерле ми?а. Б?хетем? каршы, мин ?з авылыбыздан ерак т?гел, к?рше К?гешт? (Акчеево) гаил?м бел?н яш?п калдым, м?кт?пт? укучыларга белем бир?м.
Уркат елгасы буена урнашкан туган авылыбызны? урманлы табигате ямьле, б?лкем, минем туган авылым булганга шулай тоеладыр, я булмаса, яратканга. ??ркемг? туган ягы кадерле. Балачагым Уркат елгабыз ярларында ?тте, хуш исле ч?ч?кл?р арасында. Нинди р?х?т т? со? туган йортыма килерг?!   Халкым кадерле, шу?а алар турында язарга булдым. ?тием Х?лим икенче ел инде ялгыз. Никад?р к??елл?рен т?шererг? тырышмасалар да, ялгыз башларына гомер кичер?л?ре ?и?ел т?гел аларга. Ч?рилед? ?тием кебекл?р барлар. Д?рес, балалары аларны онытмыйлар; кил?л?р д?, к?чт?н?чл?рен д? китер?л?р. Авылда тормышлар да авыр т?гел х?зер. ??р ?йг? водопровод суы кертелг?н, 1998нче елдан – газ, ?тк?н елны гына иске электр баганаларны я?асына алыштырдылар. ?би-бабайлар ш???рл?рг? китк?н балалары бел?н скайп аша с?йл?ш?л?р...

?мма авылда яшьл?р ?чен лаеклы зарплата бел?н эш юк. Авыл халкыны? саны кими. Яшьл?р авылдан китк?нг?, балалар саны да аз. 2010нчы елны Ч?риле башлангыч м?кт?бе ябылды, барлыгы ун укучы 3 километрга якын араны м?кт?п автобусында барып, К?геш м?кт?бенд? (Акчеево) белем алалар. ? бит к?пт?н т?гел авыл халкы ?ир ?стенд? шаулатып иген ?стерде, фермада сыер саудылар. Гомерен ипи ?стер?г? багышлаган Кутуев Равиль Р?хим улы агроном. К?гешт?, Мордовские Пошаты авылларында к?п

еллар колхоз председателе булып та эшл?де. Равиль Р?химовичны? хатыны, тырыш хезм?тк?р Наим? Ариф кызы “50 лет СССР»да бухгалтер булып хезм?т итте. Б?ген уллары Марат бел?н берг? яшил?р. Марат Равиль улы М?ск??д? охранник булып эшли, ? хатыны Венера - дикрет ялында. Аларны? кызлары Диана бишенчед? укый, кечкен? М?дин?г? тизд?н бер яшь тулыр. Кайнана бел?н килен сокланырлык тату торалар.
Ч?риле авылыбызда ?зене? к?че бел?н к?пк? ирешк?н кешел?ребез байтак. Кадим Ибра?им улы Мещеров гомер буе алдынгы шофер булган. Б?ген а?а 85 яшь. Ул т?пчек улы Наиль ??м килене На?ия, аларны? ике кызлары – Динара ??м Г?з?л бел?н берг? яшил?р. Кадим Ибра?им улыны? тагы бер улы – Халим, Саранск ш???ре адвокатлар коллегиясен ?ит?кли, ? Ш?миле – медицина ф?нн?ре докторы, профессор. Ул Санкт-Петербургта яши. Мен? шундый укымышлы гаил?.
Балчылар династиясен Агишев К?рим Ф?ттах улы ??м тормыш ипт?ше Магира Алим кызын авыл халкыбыз яхшы бел?, х?рм?тли. Магира Алим кызы гомерен м?гарифк? багышласа, К?рим Ф?ттах улы – умартачы. Уллары Ринат та, ?тисе т?сле, башта колхоз умартачылыгында эшл?де, ? х?зер ?зл?рене? зур пасекалары. Аны? Татьяна исемле хатыны - К?геш м?кт?бенд? укытучы. Тугызынчы сыйныфта укыган Эльвиралары ??м 3 яшьлек Алиналары аларны шатландырып торалар.
Татар авылы м?четсез яши алмый. Аз булса да туучылар бар ??м к?пл?п олы яшьт?гел?ребез бакый д?ньяга к?ч?. Дини гореф-гад?тл?рне тормышка ашыручы кечкен? ген? м?четебезд?ге муллабыз Ш?-риф абый Кутуев. Авылдашлары т?сле, Ш?риф абый бел?н Н?им? абыстай да туган авылыбыз колхозында тырышып хезм?т итк?нн?р. Кызлары Адил? Ш?риф кызы Кольцова б?ген Ельник районы шифахан?сенд? медсестра булып хезм?т ит?. Ул районда татар халык ?ырларын матур башкаручыларыны? берсе.
Ч?риле Кутуевлар фа-милиясен? бай. Кутуева Нурия Ариф кызы пенсияг? чыкканчы туган авылында ??м тир?-яктагы бернич?сенд? страховой агент буларак тырышып эшл?де. Нурия апага авылыбызны? ??рбер ?е, ??рбер оешмасы таныш булды. Б?ген ул улы Ринат ??м килене Равил? бел?н картлыгын матур каршылый. Биш яшьлек оныгы Ильнур ?бисен бик ярата.
Х?рм?тле Кутуева Н?-фис? Халим кызына 80 яшь. Ул – 5 бала анасы. Кызы ??м кияве бел?н берг? тату гомер кич?л?р. Кияве Агишев Ш?мил Р?шит улы тумышы бел?н Темников районы Янак авылыннан. Судебный пристав булып эшли; кызлары у?ышлары бел?н сокландырып торалар.
Кутуев Ариф ?и?ан улы бел?н Халид? Тагир кызы турында да матур с?зл?р язасым кил?. Алар б?ген 76-78 тир?л?ренд?ге олылар. Ариф ?и?ан улы тире ?ыючы профессиясе кешесе булган. ?мма ?ыйган тирене эшк?ртерг? алучылар аз. МГУ т?мамлаган уллары Рафаэль завфермой да, умартачы да булып эшл?де. Егерме еллап инде ул Дивеевода ит сата. Аны? хатыны Людмила Ч?риле кибетенд? сатучы булып эшли. Данис уллары К?геш м?кт?бене? 10нчы сыйныфында укый. Тырыш гаил?л?рне? берсе; матур яшил?р алар.
Кутуева З?йн?б Хафиз кызы да б?ген лаеклы ялда. Тормыш ипт?ше Х?лим абый 4 ел элек ?лде. З?йн?б Хафиз кызы улы К?рим ??м килене Са?ид? бел?н дус - тату торалар. К?рим Халим улы (53 яшь) авылыбыз колхозында сварщик булып эшл?де, ? тормыш ипт?ше Са?ид? – сыер савучы, бозаулар караучы булып хезм?т итте. Алар хезм?т кешел?ре. З?йн?б Хафиз кызыны? Галия оныгы М?ск??д? тормышта ??м тормыш ипт?ше бел?н берг? кыз бала т?рбияли. З?йн?б апаны? икенче кызы Дания д? башкалабыз

М?ск??д? ш?фкать туташы - медсестра булып эшли. Мен? шулай хезм?тт? яши Ч?риле халкы.
Без кечкен? чакта “кем эшл?ми, шул ашамый” м?кале бик актуаль иде. Безне хезм?т с?ярг?, яхшы урында эшл?р ?чен укырга кир?к дип т?рбиял?дел?р. Мо?а югарыда санап китк?н эш кешел?ре ?рн?к иде.?зг?ртеп кору елларында бу м?каль “кем эшл?ми, шул ашый” дип ?зг?ртелде. ?мма озакка т?гел. Б?ген аны? актуальлеге тагын да м??имр?к. Заманасы шундый: барсы да матур киен?, чит илл?рд? ял ит?рг? омтыла, бурычка батып булса да тек? машинасын, ипотекага фатирын ала, баласын кайдадыр, чит илд?ге уку йортларында укыта. ?мма бер эш хакына гына ?лл? кая кит? алмыйсы?, боларны? барсына да т?л?р ?чен к?пл?р ?ст?м? эшт? эшл?рг? м??б?р. Шу?а да, ахры, халкым зур акчалар ?чен чит ?ирл?рг? чыгып кит?. Шу?а тырыш хезм?т кешел?рен? бай Ч?риле авылы да к?нн?н-к?н кечер?еп кил?.

Г?лнара Шехмаметьева,
Ельник районы Акчеево м?кт?бе
татар теле ??м ?д?бияты укытучысы